

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2014 06 17
COM(2014) 356 final

KOMISIJOS ATASKAITA

**Lyginamoji pažangiųjų apskaitos sistemų diegimo 27 ES valstybėse narėse analizė
pagrindinį dėmesį skiriant elektros energijai**

{SWD(2014) 188 final}

{SWD(2014) 189 final}

KOMISIJOS ATASKAITA

**Lyginamoji pažangiųjų apskaitos sistemų diegimo 27 ES valstybėse narėse analizė
pagrindinį dėmesį skiriant elektros energijai**

Tikslas

Šios ataskaitos tikslas – įvertinti pažangą, padarytą ES valstybėse narėse diegiant pažangiąsias apskaitos (matavimo) sistemas vadovaujantis trečiojo energetikos dokumentų rinkinio nuostatomis¹. Atsižvelgiant į ilgalaikių sąnaudų ir naudos galimo ekonominio vertinimo rezultatus, reikalaujama, kad valstybės narės parengtų pažangiųjų apskaitos sistemų² diegimo tvarkaraštį (elektros energijos atveju – iki 10 metų). Šioje ataskaitoje apžvelgiama iki šiol 27 ES valstybėse narėse³ padaryta pažanga ir formuluojamos tolesnės veiklos rekomendacijos.

Prie šios ataskaitos pridedami du Komisijos tarnybų darbiniai dokumentai. Juose pristatoma pažangiųjų apskaitos sistemų diegimo ES padėtis, apžvelgiama valstybių narių atlikta sąnaudų ir naudos analizė ir pateikiami susiję konkrečių šalių duomenys.

Pažangiosios apskaitos sistemos ES teisės aktuose

Trečiajame energetikos dokumentų rinkinyje reikalaujama, kad valstybės narės užtikrintų pažangiųjų apskaitos sistemų įdiegimą siekdamos ilgalaikės naudos vartotojams. Įdiegimas gali priklausyti nuo ilgalaikių sąnaudų ir naudos teigiamo ekonominio vertinimo (sąnaudų ir naudos analizės – SNA), kuris turi būti užbaigtas iki 2012 m. rugsėjo 3 d. Elektros energijos sektoriuje keliamas tikslas iki 2020 m. įdiegti pažangiąsias apskaitos sistemas bent 80 % vartotojų, jei vertinimo rezultatai teigiami.

Be to, vadovaujantis trečiojo dokumentų rinkinio principais ir papildant jo nuostatas, Energijos vartojimo efektyvumo direktyva⁴ remiama energetikos paslaugų plėtra, grindžiama pažangiųjų skaitiklių duomenimis, reagavimu į paklausą⁵ ir dinamine kainodara. Joje gerbiama ir remiama asmenų teisė į asmens duomenų apsaugą, įtvirtinta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 8 straipsnyje, taip pat užtikrinamas aukštas vartotojų apsaugos lygis (Chartijos 38 straipsnis).

Trečiajame energetikos dokumentų rinkinyje nenustatytas konkretus pažangiųjų apskaitos sistemų diegimo dujų sektoriuje tikslas, tačiau Paaikškinime dėl mažmeninių rinkų⁶ teigiama, kad jis turi būti pasiektas per pagrįstą laikotarpį.

Pažangiųjų apskaitos sistemų diegimo 27 ES valstybėse narėse pažanga

Analizė rodo, kad padaryta apčiuopiamos pažangos. Po to, kai elektros energijos sektoriuje SNA rezultatai teigiami daugiau nei dviem trečdaliais atvejų, valstybės narės išipareigoja imtis pažangiųjų apskaitos sistemų diegimo (arba jas jau įdiegė). Beveik 45 mln. pažangiųjų

¹ Elektros energijos direktyvos (2009/72/EB) ir Dujų direktyvos (2009/73/EB) I priedo 2 dalis.

² Pažangioji apskaitos (matavimo) sistema – elektroninė sistema, kuria galima išmatuoti energijos suvartojimą ir gauti daugiau informacijos nei naudojant įprastą skaitiklį ir kuri gali perduoti ir gauti duomenis naudojant tam tikrą elektroninį ryšį – apibrėžtis pateikta Energijos vartojimo efektyvumo direktyvos (2012/27/ES), OL L 315, 2012 11 14, p. 1, 2 straipsnio 28 punkte.

³ 27 ES valstybės narės: Airija, Austrija, Belgija, Bulgarija, Čekija, Danija, Estija, Graikija, Ispanija, Italija, Jungtinė Karalystė, Kipras, Latvija, Lenkija, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Portugalija, Prancūzija, Rumunija, Slovakija, Slovėnija, Suomija, Švedija, Vengrija ir Vokietija. Kroatija į analizę neįtraukta, nes pagrindiniai duomenys surinkti prieš jai įstojant į ES.

⁴ Energijos vartojimo efektyvumo direktyva (2012/27/ES).

⁵ Reagavimas į paklausą suprantamas kaip situacija, kai galutiniai vartotojai savanoriškai keičia savo elektros energijos vartojimo įpročius reaguodami į rinkos signalus (pavyzdžiui, pagal laiko intervalus kintamas kainas ar skatinamuosius mokėjimus) arba priėmus vartotojų siūlymus (pavienių ar vartotojų grupės) organizuotose elektros energijos rinkose parduoti pasirengimą tam tikru konkrečiu laiko momentu keisti savo elektros energijos poreikį. Taigi, reagavimas į paklausą neturėtų būti nei priverstinis, nei neatlyginamas. (Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, 2013 11 5).

⁶ Direktyvos 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių ir Direktyvos 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių paaiškinimas, Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, 2010 1 22.

skaitiklių jau įrengti trijose valstybėse narėse (Italijoje, Suomijoje ir Švedijoje) – tai sudaro 23 % įrenginių, numatytų įrengti ES iki 2020 m. Mūsų skaičiavimais, diegimo įsipareigojimai – apie 45 mlrd. EUR investicijų, skirtų iki 2020 m. įrengti beveik 200 mln. pažangiųjų elektros skaitiklių (tai sudaro apie 72 % visų Europos vartotojų) ir 45 mln. dujų skaitiklių (apie 40 % vartotojų). Šie skaičiai teikia vilčių. Jie rodo, kad tose valstybėse narėse, kur pažangiųjų apskaitos sistemų diegimas įvertintas teigiamai, numatomas skverbties rodiklis elektros energijos sektoriuje viršija trečiojo energetikos dokumentų rinkinio 80 % tikslą, tačiau nesiekia 80 % skverbties visoje ES. Be to, tai rodo, kad verslo susidomėjimas pažangiųjų apskaitos sistemų diegimu dar nėra apėmęs visos Europos, o dujų sektoriuje kelia didesnių keblumų.

Lyginamosios analizės rezultatų apžvalga

Valstybių narių atliktos sąnaudų ir naudos analizės rezultatai pateikiami toliau.

Elektros energija

- 16 valstybių narių (Airija, Austrija, Danija, Estija, Graikija, Ispanija, Italija, Jungtinė Karalystė⁷, Lenkija, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Prancūzija, Rumunija, Suomija ir Švedija) imsis didelio masto pažangiųjų skaitiklių diegimo iki 2020 m. ar anksčiau arba jau yra juos įdiegusios. Dviejose iš jų – Lenkijoje ir Rumunijoje – SNA rezultatai yra teigiami, tačiau oficialus sprendimas dėl diegimo dar nepriimtas.
- Septyniose valstybėse narėse (Belgijoje, Čekijoje, Latvijoje, Lietuvoje, Portugalijoje, Slovakijoje ir Vokietijoje) didelio masto diegimo iki 2020 m. SNA rezultatai buvo neigiami arba jais remiantis nebuvo galima daryti vienareikšmės išvados, tačiau Latvijoje, Slovakijoje ir Vokietijoje nustatyta, kad pažangiosios apskaitos sistemos yra ekonomiškai pagrįstos tam tikroms klientų grupėms.
- Keturių valstybių narių (Bulgarijos, Kipro, Slovėnijos ir Vengrijos) SNA rezultatų ar diegimo planų tuo metu, kai buvo rengiama ataskaita, neturėta⁸.
- Daugumoje valstybių narių priimti teisės aktai dėl pažangiųjų elektros skaitiklių, jais numatomas teisinis diegimo pagrindas ir (arba) reglamentuojami konkretūs klausimai, pavyzdžiui, diegimo tvarkaraštis, arba nustatytos techninės skaitiklių specifikacijos ir t. t. Tokių teisės aktų nėra priėmusios tik penkios valstybės narės (Belgija, Bulgarija, Latvija, Lietuva ir Vengrija).

Dujos

- Penkios valstybės narės (Airija, Italija, Jungtinė Karalystė, Liuksemburgas ir Nyderlandai) nusprendė įdiegti pažangiuosius skaitiklius iki 2020 m. arba anksčiau.
- Dvi valstybės narės (Austrija ir Prancūzija) planuoja imtis didelio masto diegimo, tačiau oficialių sprendimų dar nėra priėmusios.

⁷ Jungtinės Karalystės (JK) Didžiosios Britanijos duomenys ataskaitoje laikomi reprezentatyviais JK duomenimis. Šiaurės Airijos regiono bendras apskaitos taškų skaičius sudaro labai mažą dalį bendro JK skaičiaus – apie 1,5 % visų JK apskaitos taškų skaičiaus, todėl jis neatspindi visos valstybės narės padėties. Be to, dėl skirtingų Šiaurės Airijos ir Didžiosios Britanijos metodikų bei energetikos rinkų skirtumų gana sunku surinkti duomenis, kurie būtų reprezentatyvūs visai JK. Konkretūs Šiaurės Airijos duomenys taip pat užfiksuoti, jie įtraukti į atitinkamą šalies duomenų santrauką prie šios ataskaitos pridedamame Komisijos tarnybų darbiniame dokumente.

⁸ Vengrija savo sąnaudų ir naudos analizę Komisijos tarnyboms pateikė 2013 m. gruodžio mėn. Dabartinėje ataskaitoje ir prie jos pridedamuose Komisijos tarnybų darbinuose dokumentuose nurodomi SNA duomenys, turėti 2013 m. liepos mėn. pabaigoje.

- 12 valstybių narių (Belgijos, Čekijos, Danijos, Graikijos, Ispanijos, Latvijos, Portugalijos, Rumunijos, Slovakijos, Suomijos, Švedijos ir Vokietijos) SNA rezultatai buvo neigiami.
- Likusios valstybės narės dar turi užbaigti savo vertinimą (pastaba: Kipre ir Maltoje dujų tinklo nėra).

Elektros skaitiklio nuosavybės ir duomenų tvarkymo klausimai

- 15 iš 16 valstybių narių, kurios nusprendė imtis didelio masto diegimo, už įgyvendinimą atsakingi skirstymo sistemų operatoriai ir jiems nuosavybės teise priklauso skaitikliai, tad veikla turi būti finansuojama iš tinklo tarifų.
- Keturiose valstybėse narėse (Danijoje, Estijoje, Jungtinėje Karalystėje ir Lenkijoje) duomenis tvarkys nepriklausomas duomenų centras.
- Panaši padėtis (bent jau dabartinėmis sąlygomis) yra valstybėse narėse, kurios neplanuoja didelio masto diegimo iki 2020 m. ir kuriose – išskyrus Čekiją, Slovakiją ir Vokietiją, kur svarstomos alternatyvios duomenų tvarkymo galimybės – už įgyvendinimą, nuosavybę ir duomenų tvarkymą taip pat gali būti atsakingi skirstymo sistemų operatoriai.

Pažangiosios apskaitos sistemos – privalumas vartotojui ir energetikos sistemai

Nors dėl svarbiausių diegimo parametrų skirtumų vertėtų būti atsargiems (1 ir 2 lentelės), turimi duomenys rodo, kad pažangioji apskaitos sistema klientui galėtų kainuoti vidutiniškai 200–250 EUR. Vieno apskaitos taško sąnaudos svyruoja nuo mažiau nei 100 EUR (77 EUR Maltoje, 94 EUR Italijoje) iki 766 EUR Čekijoje.

1 lentelė. Statistinių duomenų suvestinė: svarbiausi pažangiųjų elektros skaitiklių diegimo parametrai (remiantis valstybių narių ekonominiu ilgalaikių sąnaudų ir naudos vertinimu)⁹

	Verčių intervalas	Vidurkis remiantis teigiamu vertinimo atveju duomenimis
Diskonto norma	3,1–10 %	5,7 % ± 1,8 % (70 % ¹⁰)
Veikimo trukmė	8–20 metų	15 ± 4 metai (56 %)
Sutaupyta energija	0–5 %	3 % ± 1,3 % (67 %)
Piko apkrovos kitimas	0,8–9,9 %	n. d.
Apskaitos taško sąnaudos	77–766 EUR	223 ± 143 EUR (80 %)

⁹ Diskonto norma taikoma investicijų į pažangiąsias apskaitos sistemas sąnaudoms ir naudai atitinkamuose scenarijuose. Ja atsižvelgiama į laiko momentą, su kuriuo susijusi piniginė vertė, ir riziką ar netikrumą dėl numatomų būsimų pinigų srautų. Diskonto norma daro didelį poveikį vertinant potencialias investicijas į pažangiąsias apskaitos sistemas, kadangi daugiausia išlaidų patiriama atitinkamo scenarijaus pradžioje, o pažangiosios sistemos dažnai duoda ilgalaikės naudos.

Vienam apskaitos taškui tenkančių sąnaudų ir naudos statistiniai duomenys yra grindžiami skaičiais, apskaičiuotais pagal atitinkamų sąnaudų (kapitalo ir veiklos) ir naudos grynąją esamąją vertę.

¹⁰ Ši procentinė dalis susijusi su skaičiumi matavimų (dalimi duomenų, kuriais naudotasi), kurie patenka į nurodytos vidutinės vertės intervalą ± standartinis nuokrypis. Elektros skaitiklių duomenys susiję su 16 šalių, kurios jau užbaigė didelio masto diegimą ar jo imsis, gautais teigiamais sąnaudų ir naudos analizės rezultatais.

Apskaitos taško nauda	18–654 EUR	309 ± 170 EUR (75 %)
Nauda vartotojams (% visos naudos)	0,6–81 %	n. d.

2 lentelė. Statistinių duomenų suvestinė: svarbiausi pažangiųjų dujų skaitiklių diegimo parametrai (remiantis valstybių narių ekonominiu ilgalaikių sąnaudų ir naudos vertinimu)

	Verčių intervalas	Vidurkis remiantis visais duomenimis
Diskonto norma	3,1–10 %	n. d.
Veikimo trukmė	10–20 metų	15–20 metų (75 %)
Sutaupyta energija	0–7 %	1,7 % ± 1 % (55 %)
Apskaitos taško sąnaudos	100–268 EUR	200 ± 55 EUR (65 %)
Apskaitos taško nauda	140–1000 EUR	160 ± 30 EUR (80 %)

Tikimasi, kad pažangiųjų apskaitos sistemų bendra nauda vienam vartotojui bus 160 EUR (dujų skaitikliai) bei 309 EUR (elektros skaitikliai) ir bus sutaupyta 3 % energijos. Sutaupytos energijos kiekis svyruoja nuo 0 % Čekijoje iki 5 % Graikijoje ir Maltoje. Iš tų šalių, kurios užbaigė diegimą, Suomija ir Švedija nurodė, kad sutaupoma 1–3 % energijos, tačiau Italijos duomenų neturima.

Pažangiosios apskaitos sistemos su mažmenininkams ir vartotojams naudingomis funkcijomis – į vartotojus orientuotų energetikos sistemų esmė

Diegtinos pažangiosios apskaitos sistemos turi būti kruopščiai suprojektuotos, todėl jos turėtų:

- turėti paskirtį atitinkančias standartizuotas funkcijas, siūlomas Komisijos rekomendacijoje 2012/148/ES¹¹, kad būtų užtikrintas techninis ir komercinis sąveikumas arba galimybė pridėti naujų funkcijų vėliau;
- užtikrinti duomenų privatumą ir saugumą;
- sudaryti sąlygas plėtoti reagavimo į paklausą ir kitas energetikos paslaugas;
- stiprinti mažmenines rinkas, teikiančias visapusės naudos vartotojams ir energetikos sistemai.

Aštuonios valstybės narės, kurios imsis didelio masto pažangiųjų elektros skaitiklių diegimo iki 2020 m., pranešė, kad funkcijos visiškai atitinka Rekomendacijoje 2012/148/ES siūlomas funkcijas.

Sunkiausiai įgyvendinama funkcija yra susijusi su vartojimo duomenų atnaujinimo ir jų pateikimo vartotojams ar jų pavedimu trečiosioms šalims dažnumu. Naudojant šią funkciją vartotojai galės būti tiesiogiai informuojami apie sąnaudas ir vadovaudamiesi gauta informacija rinktis vartojimo modelius. Be to, ši funkcija padės lengviau plėtoti naujas

¹¹ Komisijos rekomendacija 2012/148/ES (OL L 73, 2012 3 13, p. 9), <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/ALL/?uri=CELEX:32012H0148>.

mažmenines paslaugas ir produktus. Šios funkcijos reikalavimo neatitinka septynios valstybės narės, pradėsiančios didelio masto pažangiųjų apskaitos sistemų diegimą iki 2020 m., ir trys iš jų, kurios neketina jų diegti. Jei pažangią apskaitos sistema šios funkcijos neturi, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad šią funkciją būtų galima pridėti vėliau arba kad šią funkciją būtų galima realizuoti kitomis priemonėmis.

Atrodo, kad bendros būtinios diegiamų pažangiųjų apskaitos sistemų funkcijos ir jų bendros sąnaudos nėra tiesiogiai susijusios. Kitaip tariant, pasirinkus mažiau bendrų būtinųjų funkcijų sistemos nebūtinai bus pigesnės. Iš tiesų, valstybių narių duomenų apie apskaitos taško sąnaudas skirtumai rodo, kad bendroms investicijoms daug daugiau įtakos turi kiti parametrai, kaip antai:

- pradinės sąlygos;
- vietinės darbo sąnaudos;
- geografinis išsidėstymas;
- papildomi elementai, kuriais viršijamos būtinios funkcijos, ir
- bendri scenarijai, diskonto normos ir vertinimo laikotarpiai, į kuriuos atsižvelgta atitinkamoje SNA.

Tai svarus argumentas nuo pat pradžių įgyvendinti visas bendras būtinąsias funkcijas. Jei valstybės narės SNA šio požiūrio nesilaikoma, labai rekomenduojama, kad planuojamas diegti sistemas būtų bent jau įmanoma modernizuoti taip, kad ateityje jomis būtų galima remti pažangiąsias paslaugas ir produktus. Pasirinkus neoptimalią, nelanksčią sistemą, kurios negalima modernizuoti, galiausiai sąnaudos bus didesnės, jei atsižvelgiant į rinkos ir vartotojų poreikius netrukus po to, kai ji buvo įrengta, reikės ją, pavyzdžiui, iš esmės keisti ar net visiškai pakeisti kita.

Šiuo metu tik kelios valstybės narės yra nustatę būtinųjų pažangiųjų apskaitos sistemų funkcinių reikalavimų gaires. Likusios galimybių analizę patikėjo už diegimą atsakingiems subjektams – daugiausia skirstymo sistemų operatoriams – ir nenustatė aiškių paskatų ar funkcinių reikalavimų, kurie taip pat būtų naudingi vartotojams.

Duomenų apsaugos bei saugumo standartai ir užtikrinimas – lemiamas veiksnys norint visapusiškai išnaudoti pažangiųjų apskaitos sistemų potencialą ES

Energijos vidaus rinkoje suteikiant prieigą prie duomenų, reikalingų verslo procesams vykdyti, turi būti užtikrinta vartotojų privatumo apsauga. Todėl turi būti užtikrinta vartotojų teisė į asmens duomenų apsaugą, kuri garantuojama pagal Chartijos 8 straipsnį. Nagrinėjant šį klausimą iki šiol nustatyti šie susirūpinimą dėl privatumo keliantys dalykai:

- profilio priskyrimo vartotojams pavojus dėl labai dažno duomenų nuskaitymo, t. y. neskelbtinos informacijos apie galutinių vartotojų suvartojamą energiją rinkimo;
- saugomų duomenų apsauga ir prieiga prie jų užtikrinant privatumą ir konfidencialumą.

Šioje ataskaitoje ir prie jos pridedamuose Komisijos tarnybų darbinuose dokumentuose nagrinėjami klausimai, susiję su rinkos ir atitinkamų nacionalinių valdžios institucijų, taip pat Europos lygmeniu¹² dėl šio aspekto parengtais sprendimais, ir pabrėžiamas lemiamas

¹² Europos duomenų apsaugos reforma,
http://ec.europa.eu/justice/newsroom/data-protection/news/120125_en.htm.

standartizavimo¹³ vaidmuo, jei norima visapusiškai išnaudoti pažangiųjų apskaitos sistemų kaip indėlio į pažangiuosius elektros energijos tinklus¹⁴ potencialą.

Vykdamas bandomąsias programas¹⁵ ir veiklą įgyta patirtis

Remiantis užbaigtų ar dar vykdomų bandomųjų programų patirtimi, planuojant diegti pažangiąsias apskaitos sistemas reikėtų atsižvelgti į toliau nurodytus aspektus.

- Naudotis diegiamų pažangiųjų apskaitos sistemų infrastruktūra:
 - o taikyti esamus **standartus** ir **reikiamas funkcijas**, siekiant užtikrinti techninį ir komercinį sąveikumą, garantuoti duomenų privatumą bei saugumą ir teikti visapusiškos naudos vartotojams ir energetikos sistemai;
 - o prieš diegiant nustatyti, ar reikia specialių pagrindinių nacionalinės ir ES teisės aktų dėl **duomenų privatumo ir saugumo**.
- Nuo pat pradžių į procesą **įtraukti vartotojus**:
 - o parengti komunikacijos strategiją ir informavimo kampaniją;
 - o pelnyti vartotojų pasitikėjimą – svarbiausia, kad vartotojai suprastų, kurie duomenys perduodami, ir turėtų prieigą prie jų;
 - o naudoti apskaitos duomenis, kad klientui būtų teikiama grįžtamoji informacija ir būtų sudaryta galimybė kurti naujus produktus ir į klientus orientuotas paslaugas;
 - o skatinti vartotojų dalyvavimą, suteikiant tinkamų ir patogių priemonių bei įrankių sprendimams priimti ir paskatų, kuriomis būtų atlyginama už dalyvavimą.
- Sukurti priemonių, kuriomis visi suinteresuotieji subjektai būtų **skatinami** spartinti pažangiųjų apskaitos produktų bei paslaugų kūrimą ir naudojimą.
- Laiku parengti ir įgyvendinti taisykles ar imtis priemonių, dėl kurių energijos tiekimo įmonės ir tinklo operatoriai **įgytų pasitikėjimo investuoti** į pažangiąsias apskaitos technologijas ir atitinkamų paslaugų kūrimą.
- Užtikrinti, kad imantis didelio masto diegimo būtų atsižvelgta į vykdamas nedidelio masto diegimą ar bandomąsias programas **įgytą patirtį ir geriausią praktiką**, visų pirma susijusią su techniniais ir ekonominiais klausimais, vartotojų dalyvavimu ir pažangiųjų apskaitos paslaugų rinkos kūrimu.

¹³ Pažangiųjų elektros energijos tinklų standartizavimo užsakymas M/490; CEN/CENELEC/ETSI užduotis dėl pažangiųjų tinklų;
<http://www.cenelec.eu/standards/Sectors/SustainableEnergy/Management/SmartGrids/Pages/default.aspx>.

¹⁴ Europos pažangiųjų elektros energijos tinklų darbo grupė pažangiuosius elektros energijos tinklus apibrėžia kaip elektros energijos tinklus, pritaikytus veiksmingai derinti visų prie jų prisijungusių vartotojų elgseną ir veiksmus – elektros energijos gamintojų, vartotojų ir tų, kurie yra ir gamintojai, ir vartotojai – siekiant sukurti ekonomiškai veiksmingą, taurią elektros energijos sistemą, kurios nuostoliai maži, o kokybės, tiekimo saugumo ir saugos lygis aukštas.
http://ec.europa.eu/energy/gas_electricity/smartgrids/doc/expert_group1.pdf.

¹⁵ Pažangiųjų elektros energijos tinklų projektai Europoje. Įgyta patirtis ir dabartiniai pokyčiai. Atnaujinta 2012 m. Europos Komisija, 2013 m.; <http://ses.jrc.ec.europa.eu/jrc-scientific-and-policy-report2013>; Ataskaita dėl Europos pažangiųjų apskaitos sistemų žemėlapių, pažangiųjų regionų rezultatai 2.1, Austrijos energetikos agentūra, 2012 m.; <http://www.smartregions.net/default.asp?sivuID=26927>.

Lyginamosios analizės apribojimai

Dauguma šiuo etapu turimų diegimo parametrų paremti prognozėmis, nes labai mažai ES šalių užbaigė diegimą ar gerokai pasistūmėjo į priekį. Todėl pateiktus lyginamosios analizės rezultatus reikia interpretuoti atsargiai. Kaip matyti 1 ir 2 lentelėse, pagrindinės prielaidos ir vertės skiriasi. Jos atspindi skirtingas vietas aplinkybes bei pradines sąlygas, papildomų elementų (priedų, funkcijų, kuriomis viršijamos siūlomos būtiniosios funkcijos) įtraukimą į atitinkamas pažangiąsias apskaitos sistemas ir metodikos skirtumus (taikytą diskonto normą, vertinimo laikotarpį ir kt.).

Naudą vartotojams, neskaitant tikslesnės sąskaitose pateikiamos informacijos, įvertinti sunku, nes ji priklauso nuo vartotojo faktinio dalyvavimo (pvz., naudojimosi reagavimo į paklausą paslaugomis) ir paskatų, kaip antai diferencijuotos kainodaros sistemų.

Kai kuriais atvejais stokojama išsamių duomenų, kurie leistų padaryti tiksliai išvadą. Pavyzdžiui, tuo metu, kai buvo atliekama analizė ir rengiama ataskaita, keturios valstybės narės dar nebuvo pateikusios savo SNA duomenų. Taip pat trūksta svarbių duomenų apie sistemų funkcijas.

Tolesni veiksmai ir priemonės

Pagrindinės šios ataskaitos išvados, visų pirma susijusios su rinka, pagrindinių suinteresuotųjų subjektų ryšiais ir pažangiųjų apskaitos sistemų duomenų tvarkymu, bus įtrauktos į šiuo metu rengiamą ***Mažmeninės energijos rinkos iniciatyvą***.

Valstybėms narėms, svarstančioms tolesnius pažangiųjų apskaitos sistemų diegimo veiksmus, patariama apgalvoti toliau pateiktus klausimus. Jie daugiausia grindžiami iki šiol sukaupta dar vykdomos veiklos ar jau užbaigtos veiklos patirtimi.

Vartotojų pasitikėjimas

Kad vartotojai suprastų savo teises, pažangiųjų skaitiklių įrengimo ir dalyvavimo reagavimo į paklausą programose naudą, būtina aktyviai juos apie tai informuoti. Vartotojai turėtų būti informuojami apie funkcijas, apie tai, kokie duomenys bus renkami ir kam jie bus naudojami.

Naujoviškų energetikos paslaugų rinka

Reglamentu turėtų būti sudaromos palankesnės sąlygos įdiegus pažangiąsias apskaitos sistemas kurti vertę vartotojams ir visai energetikos sistemai, taip pat skatinama naujoviškų energetikos paslaugų rinka. Turėtų būti rengiamos priemonės, kuriomis visi susiję suinteresuotieji subjektai būtų skatinami užtikrinti spartų pažangiųjų apskaitos produktų ir paslaugų kūrimą ir spartinti naudojimąsi jais. Komunikate dėl energijos vidaus rinkos¹⁶ valstybės narės paragintos parengti veiksmų planus, kuriuose parodoma, kaip modernizuojami tinklai, įskaitant skirstymo sistemų operatoriams taikomas taisykles ir įpareigojimus, sinergiją su IRT sektoriumi, reagavimo į paklausą ir dinaminės kainodaros skatinimą.

Duomenų apsauga

Patartina prieš diegiant įvertinti, ar reikia specialių pagrindinių nacionalinės ir ES teisės aktų dėl duomenų privatumo ir saugumo. Be to, rengiant pažangiuosius standartus didžiausią dėmesį reikia skirti aukštam asmens duomenų apsaugos lygiui.

Duomenų tvarkymas

Turėtų būti ypač akcentuojami šie klausimai:

¹⁶ COM(2012) 663.

- poveikis skirstymo sistemų operatorių reguliuojamoms funkcijoms, paskatomis ir įpareigojimams;
- dinamiškos konkurencijos mažmeniniame sektoriuje skatinimas pasitelkus rinkos taisyklės, kuriomis sudaroma dinaminės kainodaros galimybių;
- duomenų tvarkymo ir sinergijos su IRT sektoriumi galimybių nagrinėjimas.

Pažangiųjų apskaitos sistemų funkcijos

Primygtinai rekomenduojama ES lygmeniu laikytis bent būtinųjų funkcijų, siūlomų Komisijos rekomendacijoje 2012/148/ES, kurios atitinka šios srities standartizavimo darbą. Tai būtina siekiant užtikrinti techninį ir komercinį pažangiųjų apskaitos sistemų sąveikumą, garantuoti duomenų privatumą bei saugumą ir sudaryti galimybių kurti ir plėtoti reagavimo į paklausą ir kitas energetikos paslaugas. Tai suteiks galimybę valstybėms narėms nustatyti bendrus ekonominio veiksmingumo siekimo būdus savo diegimo planuose, palengvinti būtiną viešąjį pirkimą ir galiausiai užtikrinti, kad būtų diegiamos paskirtį atitinkančios pažangiosios apskaitos sistemos, į kurias verta investuoti. Valstybėms narėms taip pat patariama laiku nustatyti reikalaujamas funkcijas, kad būtų užtikrintas vykdymo aiškumas ir nuoseklumas, visų pirma tiems, kuriems pavesta įdiegti pažangiąsias apskaitos sistemas.

Ilgalaikių išlaidų ir naudos ekonominis vertinimas

Nacionalinėms valdžios institucijoms, ypač tų valstybių narių, kurios nusprendė pažangiųjų apskaitos sistemų dideliu mastu nediegti¹⁷, rekomenduojama peržiūrėti naudotus kritinius parametrus ir dabartiniuose SNA scenarijuose nustatytas prielaidas naudojantis atitinkama bandomųjų programų informacija ir praktine patirtimi, kad patikslintų technologijos pasirinkimą ir prielaidas apie susijusias sąnaudas ir naudą. Valstybėms narėms, kurios dar turi užbaigti savo SNA ar paskelbti diegimo planus¹⁸, rekomenduojama atlikti analizę ir priimti sprendimus kuo greičiau.

¹⁷ T. y. Belgija, Čekija, Latvija, Lietuva, Portugalija, Slovakija, Vengrija ir Vokietija.

¹⁸ T. y. Bulgarija, Kipras ir Slovėnija.